Odda Mållag

Årsmelding for 2018

Styret valt på årsmøtet 25.02.18

Knut O. Dale, leiar (vald for eitt år)	Varamedlemar:
Harry Solberg (vald for 2 år)	1: Ingvild Jøsendal (vald for eitt år)
Harald Jordal (ikkje på val)	2: Kristin Walle (vald for eitt år)
Solveig Grønlien (vald for 2 år)	3: Marit Bleie Mannsåker (vald for eitt år)
Håkon Tverdal (ikkje på val)	Valnemnd: Ingebjørg Sekse (leiar), Olav Tveita og Sigrid E. Lerbak

Styret konstituerte seg med Harry Solberg som nestleiar og Marit Bleie Mannsåker som kasserar. Harald Jordal er skrivar. I 2018 hadde styret 14 møte.

14. mai var styremøtet i Røldal. Med på møtet var Brita Øvregård, Olav Tveita og Oddbjørn Lynghamar. Særlege saker på Røldalsmøtet var bruken av nynorsk i næringslivet (turistnæringa) i Røldal og den planlagde mållagsturen til fjellbygda mellom Hardanger, Ryfylke og Telemark.

Medlem i den kommunale språkdelingsgruppa i Odda Terje Kollbotn har vore med på nokre styremøte. Han har vore med å drøfta korleis me kan få gjennomslag for Odda-modellen som ei nasjonal ordning.

Medlemstalet:
Medlemstalet i 2017 var på 141; dette er ein tilbakegang på 8 frå 2017.

Utsendingar på møte og seminar:
På landsmøtet i Noregs Mållag i Vinje 13.-15.04.18 møtte Harald Jordal, Terje Kollbotn og Knut O. Dale. Liva Thiis var utsending frå Sørfjorden Målungdom, medan Solveig Grønlien representerte Hordaland Mållag på landsmøtet.
På årsmøtet i Hordaland Mållag på Stord deltok Turid Asting Solberg, Harry Solberg og Knut O. Dale. Solveig Grønlien, som er nestleiar i Hordaland Mållag, var òg med på møtet.
Knut O. Dale deltok på haustseminaret til Hordaland Mållag 10.11.18. På dette seminaret møtte òg Solveig Grønlien.

Landsmøtet i Noregs Mållag:
Framfor landsmøtet i Noregs Mållag gjorde Odda Mållag framlegg om at Liva Thiis skulle innleia om språkdelte ungdomsskular (Odda-modellen). Dette framlegget støtta ikkje styret i Noregs Mållag.
Innanfor fristen sende Odda Mållag denne fråsegna til Noregs Mållag. Fråsegna var dermed ein del av dei utsende sakspapira.

Til Regjeringa

Gjeld Innst. 68 S (2016-2017): Språkdelte ungdomsskular.

22.11.16 bad Stortinget Regjeringa leggja fram eit dokument 8 framlegg om språkdelte ungdomsskular. Denne saka er enno ikkje lagd fram for Stortinget. No vert saka handsama i Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet hadde frist på seg til å vera ferdig med sakshandsaminga innan utgangen av 2017. Men så langt har det ikkje kome noka utgreiing frå Utdanningsdirektoratet med tanke på sakshandsaming i Kunnskapsdepartementet og framlegging for Stortinget og vedtak i Stortinget. Landsmøtet i Noregs Mållag meiner saka – tinginga frå Stortinget – er eitt år på overtid. Landsmøtet bed om at Regjeringa legg saka fram for Stortinget i vårsesjonen 2018 til vedtak.

Odda Mållag

På landsmøtet vart fråsegna noko omarbeidd og fekk denne ordlyden:

Til Den norske Regjering v/ kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner.

ETTERLYSNING FRÅ LANDSMØTET I NOREGS MÅLLAG OM SPRÅKDELING I UNGDOMSKULEN.

22. november 2016 vedtok Stortinget å be Regjeringa utgreia og leggja fram sak for Stortinget som kan sikra elevar på ungdomstrinnet rett til opplæring på hovudmålet, slik det er lovfesta på barnetrinnet (jfr. Innst. 68 S (2015–2016). Heile Kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen merka seg at regjeringa ville utgreia trongen for og kostnadene ved å innføra ei ordning som tilsvarar Oddamodellen nasjonalt i løpet av våren 2017. Regjeringa har enno ikkje utgreidd saka eller lagt ho fram for Stortinget. På Noregs Mållag sitt landsmøte i Vinje 13. april 2018 kunne heller ikkje statsråd Jan Tore Sanner seia noko om når svaret frå departementet kjem, slik både komiteen og eit samla Storting har bede om. Landsmøtet i Noregs Mållag vil peika på at saka snart er eitt år på overtid. Landsmøtet krev difor at Regjeringa legg denne saka fram for Stortinget snarast råd - seinast i vårsesjonen 2018.

Her tek me med innlegget som Harald Jordal hadde på landsmøtet om ei eiga fråsegn om arbeidet for språkdelte ungdomsskular:

Odda Mållag held oppe den innleverte fråsegna om Språkdelte ungdomsskular også kalla ODDAMODELLEN.

Bakgrunnen er at vi meier det er den saka det brenn mest for og som ligg nærast til å bli realisert.

Fråsegnsframlegget bygger direkte på målpolitiske realitetar som landsmøte i Noregs Mållag uttrykte med overordna vedtak både på Gardermoen i 2104 og Bergen 2016.

Etter det har Stortinget kome oss i møte med ei tverrpolitisk tinging til regjeringas i form av eit såkalla Dok. 8 forslag.

Saka ligg for tida i kunnskapsdepartementet og svar vart forutsett frå bestillar i 2017, jf. saksutgreiing frå utdanningskomiteen dagsett 15.11.16 der det står: Komiteen merker seg at regjeringen vil utrede behovet og kostnadene ved å innføre en ordning som tilsvarer Oddamodellen, nasjonalt i løpet av våren 2017.

Politisk vert det i desse dagar etterlyst svar i spørjetimen og ministeren må svara innan ei veke.

Vi vil at Noregs Mållag tek dei overordna vedtaka sine på alvor. Det tyder og at ein må vera fast og stå opp mot trenering og likesæle.

*At Sanner ikkje kan eller vil svara landsmøtet i Noregs Mållag - på direkte spørsmål - **sjølv etter at lovd frist for svar er overskriden med mange månader** i ei sak som er så viktig for nynorsken si framtid i dette landet, er urovekkjande.*

Saka fortener ei eiga fråsegn i form av eit brev til regjeringa med konkrete krav til framdrift og klare svar.

Ei eiga fråsegn er og ei støtte til dei politikarane som har vedteke Stortinget si dok 8 bestilling til regjeringa. Saka står på eigne bein, er dagsaktuell og fortener eiga fråsegn!

Vi tilrår såleis sterkt at fråsegn 6, Oddamodellen vert votert over slik ho er innlevert.

Landsmøtet avviste fråsegna med 68 mot 76 stemmer. Det er verdt å merka seg at eit samla styre og ei samla redaksjonsnemnd var mot å vedta ei eiga fråsegn om Oddamodellen.

Ei sterkt neddempa fråsegn vart innarbeidd i ei fråsegn om ei ny opplæringslov som tidlegast kan ta til å gjelda i 2022.
Om Oddamodellen står det:

Retten til språkdelte klassar ut heile grunnskulen Stortinget vedtok i 2016 å utgreie saka om Odda-modellen, men saka er enno ikkje lagt fram for Stortinget. Heller ikkje Utdanningsdirektoratet har gjort ferdig si handsaming. Noregs Mållag meiner at saka er eitt år på overtid, og krev at Regjeringa legg saka fram for vedtak i laupet av 2018. Det bør vere ein rett å gå i nynorskklasse i alle nynorskkommunar og i dei store byane. Kravet frå 2003 om at det skal vere minst ti elevar att med det opphavlege hovudmålet, bør innførast igjen. Eit slikt krav vil hindre unødvendig utarming av nynorskklassane. Noregs Mållag krev at: • dei språklege rettane til nynorskelevane vert vidareførte og styrkte i den nye opplæringslova • staten tek større ansvar for å sikre at desse rettane vert oppfylte • elevane skal ha rett på språkdelte klassar ut heile grunnskulen (Odda-modellen).

Ved å byggja fråsegna inn i ei fråsegn om den nye opplæringslova signaliserte styret at dette var ei sak som ikkje hasta.

Odda Mållag ved leiaren skreiv lesarinnlegget nedanfor. Det vart trykt i Bergens Tidende 19.04.18:

Held ikkje det han har lova

På landsplan byter halvparten av elevane i den vidaregåande skulen frå nynorsk til bokmål. Slik er det i Hordaland og i Telemark er målbyteprosenten heilt oppe i 65.

Slik er det ikkje i Odda. I Odda har elevane fram til no gått i språkdelte klassar på ungdomssteget slik dei har ein lovfesta rett til på barnesteget. Og ein konsekvens av det er at det nesten ikkje er målbyte i grunnskulen og den vidaregåande skulen i Odda.

14. oktober lova kunnskapsminister Torbjørn Røe Isacksen at han skulle utgreia trongen for og kostnadane «ved å innføre en ordning som tilsvarer Oddamodellen, nasjonalt i løpet av våren 2017». Dette kan me lesa i Innst. 68 S (2016 -2017)

Men dette arbeidet er enno ikkje gjort. 22. november hadde Stortinget ein lengre debatt om saka som samrøystes konkluderte med at Stortinget bad regjeringa utgreie ei endring av opplæringslova paragraf 2-5 og andre mogelege tiltak som kan sikra elevar på ungdomsskulen rett til opplæring på hovudmålet og rett til å høyra til eiga målformgruppe.

Enno har ikkje kunnskapsminiteren kome attende til Stortinget med saka, trass i at han 14. oktober 2016 lova å gjera det alt i vårsesjonen 2017.

Odda Mållag er både vonbrotne og oppøste over denne treneringa. Me krev difor at statsråden legg saka fram for Stortinget no i vårsesjonen 2018.

Odda Mållag ved Knut O. Dale, leiar

Odda Mållag kom med denne merknaden til årsmeldinga. Saka gjeld sidemålsstilen og eit brev som styret sende til dei politiske partia i juni 2016:

PROTOKOLLMERKNAD FRÅ STYRET I ODDA MÅLLAG, LAGD FRAM AV KNUT O. DALE:
I juni 2016 sende sentralleiinga i Noregs Mållag ut eit brev til dei politiske partia. Dette var i framkant av partia sitt arbeid med å utforma program for valkampen til stortingsvalet 2017. I brevet stod det m.a. om sidemålsstilen (sidemålsordninga): "Vurderinga må vera gjennom eigen standpunktkarakter eller obligatorisk eksamen, eller helst båe deler." I dette brevet gjev leiinga i Noregs Mållag i praksis 12 grønt Ijos for å ta bort den obligatoriske sidemålseksamen. Dette brevet vart ikkje trekt tilbake trass i at sentralleiinga straks vart gjort merksam på at brevet braut med målpolitikken til Noregs Mållag. Odda Mållag laut senda eige brev til NM for å få det tilviste brevet fjerna frå heimesida til NM og gjera endringar som var i samsvar med gjeldande landsmøtevedtak om sidemålsstilen frå 2013, 2014 og 2016. Odda Mållag uttrykker med denne merknaden sterkt svekka tillit til Jens Kihl og Gro Morken Endresen som i praksis var ansvarlege for det famøse brevet, og seier seg leie for brevet av juni 2016 enno ikkje er trekt tilbake. Odda Mållag ser det slik at ryk sidemålsstilen raknar det for nynorsk som jamstelt, allment og offisielt skriftspråk i Noreg. Difor er og denne saka så viktig.

Protokollmerknaden står på side 12 i møteboka frå landsmøtet.